

RETRIEVER

Utvalgte dokumenter

Aftenposten

roman Roman i stort alvor

Aftenposten Morgen 06.10.2001

SKEI HANS H.

Seksjon: KULTUR KOMMENTAR Side: 10

Klasse: Kunst/Kultur/Underholdning

Emne: Bokanmeldelser

Linn Ullmann: NÅR JEG ER HOS DEG Tiden * Strålende beretning om livets uutholdelige letthet, om endeløs ensomhet i nære forhold, om høydeskrekk,

balansekunst, men aller mest om fallets uunngåelighet.

--- «Når jeg er hos deg» handler om et to sekunders fall fra et hustak på Frogner. Stella og Martin balanserer på kanten av taket på leiegården hvor de tidligere har bodd og utholdt mange våkenetter. Stella faller - og slikt et fall er stort.

Tilbake sitter Martin, som forhøres av politiet, men går fri. Tenåringen Amanda fra et tidligere forhold og den stille og forsagte og ensomme halvsøsteren hennes, Bi, bearbeider også tapet. Livstrett og vrang går Axel Grutt omkring i leiligheten sin på Majorstuen, og tenker også på Stella. I lys av fallet får vi vitnerapporter fra eldre strikkende kvinner utenfor leiegården, og de veves senere inn i beretningen på finurlig og litt kunstig vis. Romanen kommer i stor grad til å handle om et voldsomt og problematisk kjærlighetsforhold og samliv mellom Stella og Martin, om de liv og skjebner som gikk forut for disse og som de kan forstås i lys av, om alle de som er døde og beskyttet fra fallets berusende tiltrekning og fallets forferdelige letthet.

Mangfoldig fortellekunst Linn Ullmanns annen roman lider under én svakhet: Den skal på død og liv være eksperimenterende, prøve ut ulike fortellerposisjoner og perspektiver. For meg er det helt klart at det historiemateriale forfatteren har, ikke kan fremstilles i en enkel, rettlinjert beretning, men at den kunne klart seg med langt færre scenskifter og tidssprang, særlig der hvor nye teksttyper skal fylle ut og forklare det vi allerede mener å ha oppfattet og spent leser videre for å finne sammenhengen i. Den skifter ikke bare mellom hvem som beretter eller hvem vi ser og registrerer sammen med. Den prøver ut mange typer tekst, fra sceniske opptrinn ved kassen i et supermarked, til ravgale og avslørende monologer hos en ungjente som kjemper med tap og uforstand og egen kropp, til strålende forhørsscener der dialogen av og til spraker. Med subtil ironi utleveres en av romanens viktigste bifigurer til leseren: Grinebiteren Axel Grutt, tidligere kjent som lektor Gru - men uten leserens medfølelse blir han likevel ikke i all sin fiendtlighet.

Selv om det er mulig å tenke seg en større konsentrasjon i fortellingen rundt hovedberetterne, er det ikke tvil om romanen ned til minste bilde og symbol og gjentakelse med eller uten variasjon er bevisst uttenkt og gjennomført. De forskjellige stil-leiene, de brå skiftene fra en forteller til neste, fortidshendelser fremstilt i presens - alt dette er sammenholdt og gitt form også via de fem delene romanen er delt opp i, alle med tittelen «Fall». Gjennom hele romanen følger vi så å si Stella i selve fallet; som om tiden er stanset og hun bestandig skal falle i de sinn som berøres av fallets tyngde, slik at de ikke mer kan leve med den strutsefjæraktige letthet vi misforstått tror tilværelsen tilbyr oss. Amanda forteller sin søster om alt det rare moren møter i sitt fall, og vi får i romanens siste avsnitt følge Stellas tanker mens hun faller.

Leseverdig Jeg tilhører dem som ikke så altfor mye av et talent i Ullmanns debutbok. Til gjengjeld ser jeg i årets roman ikke bare et talent, men en forfatter som langt på vei behersker romankunstens mangfoldige virkemidler, selv om det i en så komplisert romanstruktur må være lov å glippe, velge feil, kanskje til og med falle en gang iblant. «Når jeg er hos deg» er en roman i stort alvor, skrevet med overskudd og vilje til å komme under huden på personene og langt under familiehistorienes overflateløgner. Det er en bok full av død og glemsel og mange slags fall, men

også en bok om trøst og glede. Den krydres av mange strålende småfortellinger og spenstige innfall, ved siden av den vedvarende søken etter å forstå sammenhenger og mønstre i et enkeltmenneskes liv, i en families historie, eller i vår samtids levemåter og livsformer. «Når jeg er hos deg» er en roman man skal unne seg å lese! HANS H. SKEI

Bildetekst: Opplevelse. Linn Ullmanns bok «Når jeg er hos deg» er en roman man skal unne seg å lese, mener vår begeistrede anmelder. FOTO: TOR G. JARILD

©Aftenposten